

Súd: Okresný súd Stará Ľubovňa
Spisová značka: 4Er/302/2014
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8514202900
Dátum vydania rozhodnutia: 09. 09. 2014
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Vladimír Gurka
ECLI: ECLI:SK:OSSL:2014:8514202900.1

Uznesenie

Okresný súd Stará Ľubovňa v exekučnej veci oprávneného POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, pr. zast. Advocate, s.r.o., Pribinova 25, Bratislava, IČO: 36 865 141 proti povinnému A. O., nar. XX.X.XXXX, bytom Z. XX/X, J. o vymoženie 546,27 eur s prísl. takto

rozhodol:

Súd z a m i e t a žiadosť súdneho exekútora JUDr. Rudolfa Krutého, Exekútorský úrad Bratislava zo dňa 13.2.2014 o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie

odôvodnenie:

Oprávnený podal exekútorovi návrh na vykonanie exekúcie pre vymoženie 546,27 eur s prísl. na základe právoplatného a vykonateľného rozhodcovského rozsudku Stáleho rozhodcovského súdu spoločnosti Slovenská rozhodcovská a.s. so sídlom v Bratislave spisová značka SR 00328/12 zo dňa 24.4.2012. Súdny exekútor JUDr. Rudolf Krutý požiadal súd o vydanie poverenia na vykonanie exekúcie.

Súd pred udelením poverenia preskúmal žiadosť o udelenie poverenia, návrh oprávneného, exekučný titul, priloženú zmluvu o úvere a rozhodcovskú zmluvu a zistil, že oprávnený s povinným uzavreli dňa 11.10.2010 zmluvu o úvere č. XXXXXXXXXX, na základe ktorej poskytol oprávnený povinnému úver vo výške 250 eur. Povinný sa zaviazal vrátiť uvedenú čiastku oprávnenému spolu s príslušným poplatkom vo výške 242 eur v 12 mesačných splátkach po 41 eur počnúc dňom 20.11.2010. Toho istého dňa podpísali účastníci rozhodcovskú zmluvu. Keďže povinný bol v omeškaní s plnením svojho záväzku, oprávnený sa obrátil na Stály rozhodcovský súd zriadený zriaďovateľom Slovenská rozhodcovská a.s. v Bratislave s návrhom, aby bol povinný zaviazaný na zaplatenie 546,27 eur spolu s 0,25% denným zmenkovým úrokom zo sumy 546,27 eur od 2.11.2011 do zaplatenia, zákonným úrokom vo výške 6% ročne zo sumy 546,27 eur od 19.12.2011 do zaplatenia a trov konania. Uvedeného sa oprávnený domáhal na základe zmenky, ktorú povinný podpísal pri uzavretí úverovej zmluvy a ktorej splatnosť a výšku sumy vyplnil oprávnený v čase omeškania povinného. Rozhodcovský súd návrhu oprávneného v celom rozsahu vyhovel.

Oprávnený v návrhu na vykonanie exekúcie vyjadril svoj názor, že právny vzťah vznikajúci na základe zmluvy o úvere nie je vzťahom spotrebiteľským, pretože nespĺňa podmienky stanovené všeobecne záväznými právnymi predpismi na jeho posúdenie ako vzťahu spotrebiteľského, pričom sa odvoláva na ustanovenia § 52 ods. 4 OZ a § 3 ods. 2 zák. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch poukazujúc na účel uzatvorenia zmluvy zo strany povinného. Oprávnený v návrhu taktiež uvádza, že nejde o spotrebiteľský úver vzhľadom na nesplnenie podmienok v § 1 ods. 2 zák. č 258/2001 Z.z.

4Er/302/2014

-2-

Je nepochybné, že oprávnený s povinným uzavreli zmluvu o úvere. Uvedený typ zmluvy je upravený v Obchodnom zákonníku a patrí medzi tzv. absolútne obchody. Na druhej strane súd vzhľadom na nižšie uvedené skutočnosti dospel k záveru, že povinný v danom prípade vystupoval ako fyzická osoba, ktorá

úverom zabezpečovala svoje potreby, teda ako spotrebiteľ, kým oprávnený vystupoval v rámci predmetu svojej podnikateľskej činnosti, teda ako dodávateľ.

Aplikáciu zákona č. 258/2001 Z.z. o spotrebiteľských úveroch podľa názoru súdu nevyklučuje ustanovenie v predmetnej zmluve, že dlžník (teda povinný) prehlasuje, že finančné prostriedky sú poskytnuté na výkon zamestnania. Uvedené ustanovenie by mohlo zakladať úvahu o tom, že povinný pri uzavretí zmluvy o úvere konal v rámci predmetu svojej obchodnej činnosti. Toto zamestnanie však nijako nie je v zmluve špecifikované. Predovšetkým je však potrebné zdôrazniť, že s účinnosťou od 11.6.2010 zákon č. 258/2011 Z.z. stratil účinnosť a keďže zmluva o úvere bola uzavretá dňa 11.10.2010, vzťahuje sa ňu už zákon o spotrebiteľských úveroch č. 129/2010 Z.z.. Definícia spotrebiteľa v zmysle § 2 písm. a) tohto zákona účinného v čase podpisu zmluvy však ostala takmer nezmenená. „Zamestnanie, povolanie a podnikanie“ v zmysle § 3 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z.z., ako aj v zmysle § 2 písm. a) zákona č. 129/2010 Z.z. je podľa názoru súdu je potrebné vykladať v tom smere, že ide o výkon určitej hospodárskej alebo obchodnej činnosti, ktorá slúži na zabezpečenie príjmu osoby, ktorá požaduje úver, ako napr. podnikanie podľa živnostenského zákona, výkon slobodných povolání ako napr. výkon advokácie, autorizovaných architektov a pod. Uvedenému názoru a výkladu nasvedčuje aj § 2 písm. a) zákona č. 129/2010 Z.z. účinného od 1.12.2011, ktorý pri definícii spotrebiteľa odkazuje pri podnikaní alebo povolení na zákon o autorizovaných architektov a autorizovaných stavebných inžinieroch a na zákon o živnostenskom podnikaní. Súd však lustráciou v registri organizácií Štatistického úradu Slovenskej republiky, na základe údajov o povinnom vyplývajúcich zo zmluvy o úvere a z ďalšieho obsahu spisu, nezistil, že by povinný vykonával pred uzavretím zmluvy o úvere, alebo po jej uzavretí, činnosť spadajúcu pod určité zamestnanie, povolanie alebo podnikanie. Okrem toho je súdu z iných obdobných konaní známe, že oprávnený subjekty podnikajúce alebo vykonávajúce činnosť na základe živnostenského alebo iného oprávnenia, špecifikuje v zmluvách o úvere aj ich obchodným menom a prideleným identifikačným číslom, čo v danom prípade v zmluve o úvere taktiež absentuje. Na základe týchto skutočností má súd za to, že úver nebol poskytovaný podľa vyššie uvedenej zmluvy reálne na výkon zamestnania, povolania alebo podnikania, ale týmto vyhlásením malo ísť s prihliadnutím na všetky okolnosti o obídienie zákonnej úpravy týkajúcej sa spotrebiteľského práva.

Podobne námietka oprávneného, že v danom prípade nejde o spotrebiteľský úver vzhľadom na nesplnenie podmienok v § 1 ods. 2 zák. č. 258/2001 Z.z., podľa názoru súdu neobstojí najmä z už uvedeného dôvodu, že zákon č. 258/2011 Z.z. v čase uzavretia zmluvy už nebol účinný. Právna úprava toho, čo sa nepovažuje za spotrebiteľský úver je v súčasnosti obsiahnutá v § 1 ods. 3 zák. č. 129/2010 Z.z. Súd po preskúmaní tohto ustanovenia nezistil, že by sa na daný vzťah niektorý z nich vzťahoval. Súd preto právny vzťah oprávneného a povinného posúdil ako spotrebiteľský.

Podľa § 44 ods. 2 zák. č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti, súd preskúma žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie, návrh na vykonanie exekúcie a exekučný titul; ak ide o exekučné konanie vykonávané na podklade rozhodnutia.

4Er/302/2014

-3-

vykonateľného podľa § 26 zákona č. 231/1999 Z.z. o štátnej pomoci v znení neskorších predpisov, exekučný titul sa nepreskúma. Ak súd nezistí rozpor žiadosti o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie alebo návrhu na vykonanie exekúcie alebo exekučného titulu so zákonom, do 15 dní od doručenia žiadosti písomne poverí exekútora, aby vykonal exekúciu, táto lehota neplatí, ak ide o exekučný titul podľa § 41 ods. 2 písm. c) a d). Ak súd zistí rozpor žiadosti alebo návrhu alebo exekučného titulu so zákonom, žiadosť o udelenie poverenia na vykonanie exekúcie uznesením zamietne. Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie.

Podľa § 45 ods. 1 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní (ZoRK), súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo exekúciu podľa osobitných predpisov na návrh účastníka konania, proti ktorému bol nariadený výkon rozhodcovského rozsudku, konanie o výkon rozhodnutia alebo exekučné konanie zastaví

a) z dôvodov uvedených v osobitnom predpise,

b) ak rozhodcovský rozsudok má nedostatok uvedený v § 40 písm. a) a b) alebo

c) ak rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom.

Podľa § 45 ods. 2 zákona č. 244/2002 Z. z. o rozhodcovskom konaní, súd príslušný na výkon rozhodnutia alebo na exekúciu zastaví výkon rozhodcovského rozsudku alebo exekučné konanie aj bez návrhu, ak zistí v rozhodcovskom konaní nedostatky podľa odseku 1 písm. b) alebo c).

Podľa 52 ods. 1, 2 Občianskeho zákonníka (OZ) spotrebiteľskou zmluvou je každá zmluva bez ohľadu na právnu formu, ktorú uzatvára dodávateľ so spotrebiteľom. Ustanovenia o spotrebiteľských zmluvách, ako aj všetky iné ustanovenia upravujúce právne vzťahy, ktorých účastníkom je spotrebiteľ, použijú sa vždy, ak je to na prospech zmluvnej strany, ktorá je spotrebiteľom. Odlišné zmluvné dojednania alebo dohody, ktorých obsahom alebo účelom je obchádzanie tohto ustanovenia, sú neplatné.

Podľa 52 ods. 3 a 4 OZ dodávateľ je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy koná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti. Spotrebiteľom je osoba, ktorá pri uzatváraní a plnení spotrebiteľskej zmluvy nekoná v rámci predmetu svojej obchodnej alebo inej podnikateľskej činnosti.

Podľa 53 ods. 1 OZ spotrebiteľské zmluvy nesmú obsahovať ustanovenia, ktoré spôsobujú značnú nerovnováhu v právach a povinnostiach zmluvných strán v neprospech spotrebiteľa (ďalej len "neprijateľná podmienka"). To neplatí, ak ide o zmluvné podmienky, ktoré sa týkajú hlavného predmetu plnenia a primeranosti ceny, ak tieto zmluvné podmienky sú vyjadrené určito, jasne a zrozumiteľne alebo ak boli neprijateľné podmienky individuálne dojednané.

Podľa 53 ods. 2 OZ za individuálne dojednané zmluvné ustanovenia sa nepovažujú také, s ktorými mal spotrebiteľ možnosť oboznámiť sa pred podpisom zmluvy, ak nemohol ovplyvniť ich obsah.

4Er/302/2014

-4-

Podľa § 53 ods. 4 písm. r) OZ za neprijateľné podmienky uvedené v spotrebiteľskej zmluve sa považujú najmä ustanovenia, ktoré vyžadujú v rámci dojednanej rozhodcovskej doložky od spotrebiteľa, aby spory s dodávateľom riešil výlučne v rozhodcovskom konaní.

Podľa 53 ods. 5 OZ neprijateľné podmienky upravené v spotrebiteľských zmluvách sú neplatné.

Exekučné konanie je vykonávacím konaním, v ktorom sa nútene vymáha povinnosť dobrovoľne neuhradená na základe exekučného titulu a ktoré nasleduje po základnom konaní, v ktorom bol vydaný exekučný titul. V tomto konaní sa mení aj postavenie účastníkov na oprávneného a povinného. Keďže ide už iba o výkon judikovanej povinnosti, v zásade sa v exekučnom konaní neskúma hmotnoprávna stránka právneho vzťahu. Na druhej strane je však potrebné uviesť, že v danom prípade išlo pôvodne o spotrebiteľský vzťah, nároky z ktorého boli oprávneným uplatnené v rozhodcovskom konaní. Súdu je pritom z úradnej činnosti známe, že mnohí dodávatelia si práve cez rozhodcovské súdy zabezpečujú exekučné tituly, v ktorých sú priznané aj nároky, ktoré všeobecnými súdmi priznávané nie sú, resp. sú rozhodcovskými súdmi priznávané nároky zo zmluvných podmienok, ktoré všeobecné súdy vyhlásili za neprijateľné. Slovenská republika má v zmysle komunitárneho práva záväzok zabezpečiť, aby nekalé podmienky nezaväzovali spotrebiteľov v záujme zvýšenia kvality života. Značná časť zabezpečenia tohto záväzku spočíva práve na súdoch a ich rozhodovacej činnosti, bez ktorej by sa tento záväzok nemohol dosiahnuť.

Uzavretá zmluva, podobne ako aj rozhodcovská zmluva, sú formulárové zmluvy, ktorých obsah druhá strana nemá možnosť meniť a ktorú oprávnený v rámci svojej podnikateľskej činnosti používa v prípadoch uzatvárania dohôd rovnakého druhu a neurčitého počtu. Súd sa preto zameria na kontrolu exekučného titulu a rozhodcovskej doložky, ktorá bola podkladom pre konanie rozhodcovského súdu berúc do úvahy kritéria, na ktorých je založený inštitút neprijateľnej zmluvnej podmienky a teda či rozhodcovská doložka nespôsobuje hrubý nepomer v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (§ 53 ods. 1 OZ).

Slovenský právny poriadok nielenže umožňuje, ale priamo ukladá v niektorých prípadoch aj bez návrhu zastaviť exekúciu vedenú na základe rozhodcovského rozsudku. Takémuto postupu nebráni

ani skutočnosť, že arbitráž prebehla za účasti spotrebiteľa a že spotrebiteľ nepodal žalobu o zrušenie rozhodcovského rozsudku.

Ustanovenie § 45 ZoRK v sebe zakotvuje osobitný prieskumný inštitút - prieskumnú právomoc exekučného súdu resp. súdu rozhodujúceho vo veci výkonu rozhodnutia.

Exekučný súd je teda pri postupe podľa § 45 ZoRK oprávnený hľadiť na rozhodcovský rozsudok tak, akoby materiálne právoplatný nebol - nie je ním teda viazaný v zmysle § 159 O.s.p. a môže ho preskúmať z hľadísk vyjadrených v § 45 ZoRK aj čo do jeho materiálnej správnosti. Môže teda skúmať, či sú tu dôvody na zastavenie uvedené § 57 Ex. por., či sú tu nedostatky uvedené v § 40 písm. a) alebo b) ZoRK, alebo či rozhodcovský rozsudok zaväzuje účastníka rozhodcovského konania na plnenie, ktoré je objektívne nemožné, právom nedovolené alebo odporuje dobrým mravom. Toto ustanovenie (§ 45

4Er/302/2014

-5-

ZoRK) potom treba považovať za to zákonné zmocnenie, ktoré umožňuje exekučnému súdu jeho skúmanie.

Cieľom rozhodcovskej zmluvy je dosiahnuť prejednanie prípadného sporu arbitrom rozhodcom ako súkromnou osobou, na ktorého zmluvné strany delegovali takúto právomoc. Častokrát sa takáto rozhodcovská zmluva vyjadrí len v podobe rozhodcovskej doložky, ktorá splyva s ostatnými podmienkami v štandardnej zmluve alebo ide o formulárovú zmluvu pripravenú vopred dodávateľom (ako tomu bolo aj v tomto prípade). V porovnaní s ostatnými zmluvnými podmienkami je predsa len význam rozhodcovskej doložky osobitný, pretože v krízových situáciách a vzniku sporu súkromná osoba rozhodne o právach a právom chránených záujmoch s cieľom dosiahnuť nový kvalifikovaný záväzok z pôvodnej zmluvy.

Podľa čl. II predloženej rozhodcovskej zmluvy, všetky spory, ktoré vzniknú z tejto zmluvy o úvere, ručiteľského vyhlásenia, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, ako aj spory, ktoré vzniknú z dohody o vyplnení zmenky zabezpečujúcej uvedenú úverovú zmluvu a uplatnenia práv z takto vyplnenej zmenky, vrátane sporov o jej platnosť, výklad alebo zrušenie, budú riešené:

a) pred Stálym rozhodcovským súdom zriadeným spoločnosťou Slovenská rozhodcovská a.s., ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na rozhodcovskom súde; rozhodcovské konanie bude vedené podľa vnútorných predpisov Stáleho rozhodcovského súdu, a to jedným rozhodcom ustanoveným podľa vnútorných predpisov Stáleho rozhodcovského súdu,

b) pred príslušným súdom Slovenskej republiky, ak žalujúca zmluvná strana podá žalobu na súde podľa príslušného právneho predpisu.

Zmluvné strany sa dohodli, že pokiaľ ktorákoľvek zo zmluvných strán podá žalobu o rozhodnutie akéhokoľvek sporu, ktorý vznikne z tejto zmluvy o úvere, ručiteľského vyhlásenia, vrátane sporu o platnosť, výklad alebo zrušenie zmluvy o úvere na všeobecnom súde, považuje sa táto skutočnosť za rozvázovaciu podmienku tejto rozhodcovskej zmluvy; ustanovenie tejto vety sa nepoužije v prípade, ak pred podaním žaloby na všeobecnom súde bola podaná žaloba na rozhodcovský súd vo veci, v ktorej je touto rozhodcovskou zmluvou v súlade s vnútornými predpismi Stáleho rozhodcovského súdu založená právomoc Stáleho rozhodcovského súdu.

Uvedené znenie rozhodcovskej zmluvy upravujúcich riešenie sporov je upravené na samotnom liste papiera, teda má formálne charakter rozhodcovskej zmluvy a netvorí súčasť formulárovej zmluvy o úvere.. Súd však napriek tomu túto rozhodcovskú zmluvu považuje za neprijateľnú podmienku, a teda za neplatnú, a to z dôvodu, že nespĺňa podmienku individuálneho dojednaní.

Súd pritom vychádza z citovaného § 53 ods. 2 OZ. Rozhodcovská zmluva bola vopred pripravená oprávneným, teda povinný sa s ňou mohol oboznámiť pred podpisom zmluvy, ale nemohol ovplyvniť jej obsah. Zákon síce nevylučuje možnosť riešenia sporov v rozhodcovskom konaní aj v spotrebiteľských veciach, súd je však toho názoru, že ak má byť rozhodcovská zmluva, resp. doložka, uzavretá so spotrebiteľom právom akceptovateľná ako prejav zmluvnej autonómie, a teda ako individuálne dojednaná, musí byť výsledkom slobodnej vôle oboch zmluvných strán. Slobodná vôľa vyžaduje predovšetkým informácie o možnosti voľby medzi viacerými riešeniami a informácie o tom, čo tá ktorá

voľba konkrétne znamená. Z predloženej rozhodcovskej zmluvy nevyplýva, že povinnému sa poskytli jasné

4Er/302/2014

-6-

a zrozumiteľné informácie, predovšetkým čo znamená riešenie sporov v rozhodcovskom konaní a aké sú jeho dôsledky. Absentujú v nej akékoľvek informácie o podstatných skutočnostiach a následkoch rozhodcovského konania, ktoré sú potrebné pre naozaj slobodné rozhodnutie spotrebiteľa so znalosťou veci, ako napr. o záväznosti rozhodcovského rozsudku, voči ktorému zväčša nie je prípustný opravný prostriedok v zmysle dvojínštančnosti konania (ako je tomu napr. v súdnom konaní pred všeobecnými súdmi, keď rozhodnutie súdu prvého stupňa môže na základe odvolania preskúmať druhostupňový súd; súd za opravný prostriedok nepovažuje žalobu o zrušenie rozhodcovského konania), alebo o tom, že touto dohodou sa riešenie sporov prenáša na súkromnú osobu, ako ani poučenie aspoň o základnom procesnom postupe rozhodcovského súdu a o právach a povinnostiach povinného v prípadnom rozhodcovskom konaní. Je len ťažko si predstaviť rokovanie spotrebiteľa o rozhodcovskej doložke, ak spotrebiteľ nepozná jej obsah, resp. nepozná procesné pravidlá konania pred rozhodcovským súdom. Z úradnej činnosti súdu sa javí, že predkladanie rozhodcovských doložiek spotrebiteľom za stavu, keď nepoznajú pravidlá arbitráže (predmet rozhodcovskej zmluvy) a prirodzene nevenujú dostatočnú pozornosť tejto časti formuláru, sa zneužíva k záverom o individuálnom vyjednaní zo strany spotrebiteľov. Takéto postupy je podľa názoru súdu možné označiť za nekalé obchodné praktiky, pričom na tomto nič nemení technika predkladania rozhodcovských zmlúv, resp. doložiek - t.j. či inkorporovanie doložky do všeobecných zmluvných podmienok alebo vyhotovenie štandardnej rozhodcovskej zmluvy na samostatnom liste (hárku) papiera. Všetky tieto okolnosti uzavretia rozhodcovskej doložky navodzujú dojem, ktorý hraničí až s presvedčením, že oprávnený zámerným použitím prostriedkov, ktoré sami o sebe nie sú zákonom zakázané (v dôsledku čoho vzniknutý stav z hľadiska pozitívneho práva sa javí ako nenapadnuteľný) sa správa síce podľa práva, ale tak, aby zámerne dosiahol výsledok právnu normou nepredvídaný a nežiaduci (t.j. obídienie kontroly zmluvných podmienok všeobecným súdom). Za tohto stavu súd uvedenú rozhodcovskú doložku nepovažoval za individuálne dojednanú.

Neplatná rozhodcovská zmluva nemohla založiť právomoc rozhodcovského súdu na prejednanie veci. Za takéhoto stavu potom vo veci rozhodol orgán, ktorý na to nemal právomoc, čo je jednou zo základných podmienok právoplatnosti a vykonateľnosti exekučného titulu, na ktorú súd pri posudzovaní žiadosti o udelenie poverenia musí prihliadať. Na základe všetkých vyššie uvedených skutočností súd zamietol žiadosť súdneho exekútora o udelenie poverenie na vykonanie exekúcie.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu je prípustné odvolanie, ktoré možno podať na tunajšom súde do 15 dní odo dňa jeho doručenia písomného vyhotovenia tohto uznesenia.